

Milliyetçilik ve Bolşeviklik

İnsanlığı ancak milliyetçilik kurtarabilir. Bolşeviklik ferdi hürriyet ile millî istiklâli ortadan kaldıran bir rejimdir. Ve ancak kuvvet ve tahakküm sayesinde ayakta durabilmektedir. Fakat o da ergeç yıkılacak, yerini hürriyete ve milliyete terkedecektir. Komünist rejim idaresi altındaki milletlerin isyanına mâni olmak için tarihte eşi görülmemiş bir diktatörlük tatbik etmektedir. Buna rağmen bir gün Rus boyunduruğu altında inleyen milletler hürriyet ve istiklâle kavuşacaklardır.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.3608

Mehmed KAPLAN

İnsanlığı ancak milliyetçilik kurtarabilir. Fakat müteceviz milliyetçilik değil, kendi varlığı kadar başkalarınınkini de hürmet eden bir milliyetçilik. Zaten başkalarını esaret altına almak isteyen bir rejime milliyetçilik değil müstemlekecilik demek daha doğru olur. Gerçek milliyetçilik, milli varlıkları, ferdi şahsiyetler gibi muhterem telâkki eder. Ferdi şahsiyetler üzerinde tahakküm nasıl istipdadı doğurursa, milletler üzerinde tahakküm de müstemlekeciligi doğurur. Bunların ikisi de insanlığın isteklerine ve şerefine aykırıdır.

Zayıf milletler, asırlarca kuvvetli milletlerin tahakkümleri altında kaldılar. Fakat bu sistem asla millî varlıkları ortadan kaldıramadı. Bilâkis daima bir mücadele doğurdu. Ezilen milletler, isyan etmek için fırsat beklediler ve vakti gelince hür yaşamak için isyan ettiler. Tarihe bakınca nice imparatorlukların çöktüğünü, nice tahakküm nizamlarının eridiğini görüyoruz. Tarih, millî varlıkların hür ve müstakil yaşamak için yaptıkları daimi mücadeleyi gösterir. Bu sistem böyle devam ettikçe, hâdiseler daima böyle cereyan edecektir. Zira milletleri ortadan kaldırmak imkânsızdır, ve onlar mevcut oldukça her zaman hür ve müstakil yaşamayı arzu edeceklerdir. İstibdat hürriyete, tahakküm dostluğa yerini terkedincede kadar mücadelenin sonu gelmeyecektir.

Bugün insanlığı muztarip eden şey, dünyanın henüz hakiki milliyetçilik seviyesine erişmemiş olmasıdır. Dünyanın büyük bir kısmında hâlâ esir milletler yaşamaktadır. Avrupa milletlerinden bazıları hâlâ eski müstemlekecilik rejiminden vaz geçmemişlerdir. Fakat bunun neticesini görüyoruz: Bütün Avrupa müstemlekeleri isyan halindedirler. Rusya bu müstemleke halklarını isyana teşvik etmektedir. Ergeç bu milletler de istiklâllerini kazanacaklardır. Bu hakikati idrak eden İngiltere müstemlekelerini kısmen tasfiye etti. Yapılacak en makul hareket bu idi.

Rusya, başka tip bir müstemleke nizamı kurdu. Buna Bolşeviklik adı veriliyor. Esas itibarıyla Bolşeviklik de ferdi hürriyet ile millî istiklâli ortadan kaldıran bir rejimdir. O da garp müstemlekeciler gibi ancak kuvvet ve tahakküm sayesinde ayakta durabilmektedir. Fakat o da ergeç yıkılacak yerini hürriyete ve milli-

yete terkedecektir. Zira kuvvet ve tahakkümün beşeri arzulara uymadığı besbellidir. Komünistlerin kurduğu otuz senelik nizama ebedî gözü ile bakmaktan daha çocukça bir şey olamaz. Bu işi biz çok iyi biliriz; Osmanlı İmparatorluğu gibi insani esaslara müstenit bir İmparatorluğu yeryüzü bir daha göremez. Neticesinin ne olduğunu biliyorsunuz: İmparatorluğumuzun içinden, asırlarca sonra, bir düzine millet çıktı.

Şimdilik Rusyayı ayakta tutan iki kuvvet vardır: Biri komünizm, ötekisi diktatörlük. Komünizm milletleri ve milliyetçiliği ortadan kaldırmak ister ama kaldıramaz. Zira millet, uydurma bir şey değildir. Hakiki bir varlıktır. Fertler milliyetlerini belki yok edebilirler (edemezler ya!) fakat milyonlarca nüfus olan kütlenin dilini, ırkını, tarihini, benlik şuurunu yok etmek insanların elinde değildir; bunların asırlar boyunca tabiat ve tarih vücuda getirmiştir. Amerika gibi çok ayrı ve müsait bir yapıda olan bir içtimai birlik içinde dahi, başka milletlere mensup olanlar hâlâ benliklerini muhafaza etmektedirler. Rusyayı teşkil eden milletler, Amerikaya göç eden küçük göçmen gruplarından daha kuvvetli ve sağlam bir bünyeye sahiptirler. İşte komünizm bunu ortadan kaldırmaz. Gaye itibarıyla beynelmileli olan komünizmin daha şimdiden millî komünizmler doğurması üzerinde durulacak bir hâdisedir. Bu demektir ki milliyetçilik, komünizm perdesi altında dahi varlığını muhafaza etmektedir. Milletlerin benlik şuuruna erdikleri bu çağdan sonra onları ortadan kaldırmak hemen hemen imkânsızdır. Binaenaleyh Bolşevik liğin ergeç millî varlıklar halinde parçalanmasına intizar olunabilir. Tabii nizam millî varlıklardır, bolşevik nizamı sun'î bir sistemdir. O ancak kuvvetli olduğu kadar yasar.

Komünist rejim, idaresi altındaki milletlerin isyanına mâni olmak için tarihte eşi görülmemiş bir diktatörlük tatbik etmektedir. Fakat bu da onun devamını garanti etmez. Zira insanlık olum olalı kuvvet ve istipdadı karşı mukavemet etmiş ve isyan etmek için fırsat kollamıştır. Demir perde arkasında yolunu bulanlar bu rejimden kaçmak için can atmaktadırlar. Bunların pek müstesna insanlar olduğu ileri sürülemez. Fırsat zuhur edince büyük kütelerin bu rejime karşı isyan edeceklerinden hiç şüphe etmemek lâzımdır. Bunun-

neticesi, Rus boyunduruğu altında inleyen milletler, hürriyet ve istiklâle kavuşacaklardır. Hülâsa, Rus komünizmi milliyetçiliğe gebedir. Hür ve müstakil, birbirlerine tahakküm etmeyen, birbirleri ile dost geçinen insanlardan ve milletlerden

mürekkep bir dünya: tarih boyunca insanlık, hep bu gayeye ulaşmak için çabalamıştır. Bugün da onun gayesi budur. Tahakkümün gayrı beşeri ve faydasız olduğunu anlayan insanlık ferdi ve milli hürriyet fikrinde karar kılacaktır.

Topraksız Köylüler Ve İşsiz Şehirliler

Biz, devletin yapacağı işlerin başında, gerçekten, en çok yardıma muhtaç olanların kurtarılması geldiğini düşünüyoruz. Refah içinde olanlar ihmal olunabilir, hatfâ söyle böyle geçimlerini temin edenler de ihmal olunabilir. Ama hiçbir geçimi olmayan insanlar meselesi, asla ihmale gelmez. Bu mevzuda devletin bir gün dahi gecikmesi merhametsizlik ve insaniyetsizlik olur. Bir cemiyet, kendisine mensup zavallı insanları bakmak mecburiyetindedir. Buna ister dini, ister milli, ister insani bir gözle bakınız bu böyledir.

Nuri HİSAR

Türkiyede nüfusun yüzde sekseni köylüdür. Bu yüzde seksenin az bir kısmı büyük arazi sahibi, geri kalanının yarısı küçük arazi sahibi, yarısı topraksız, yani ırgattır.

Nüfusun yüzde yirmisi şehirlerde yaşar. Şehirlerde yaşayanların pek azı büyük ticaret, büyük sanayi ile uğraşır. Geri kalanın büyük bir kısmı el işçisi, esnaf, memur ve işsizdir.

Bu hesap, istatistiğe vurulunca, belki rakam olarak bazı teferruat farkları çıkabilir. Fakat ana hatları ile hakikat böyledir.

Hakikat böyle olunca, memleket meseleleri üzerinde düşünür ve hareket ederken, her şeyi ona göre ayarlamak lâzımdır. Bu ölçü ile hareket edilecek olursa, Türk devletinin şu prensipleri gözönünde bulundurması icabeder:

1. Türkiyede herhangi bir işe girilirken, ilk düşünülecek olan köylüdür. Şimdi ikinci plânda gelir. Bu şu demektir: Bütçeden para harcayarak bunun yüzde sekseni köye, köy işlerine tahsis olunmak gerekir. Yol, hastahane, mektep, vasita, kredi ilh. hususlarında köye ve köylüye ayrılan para mutlak surette yarı-

dan fazla olmalıdır. Demokrasi, millet, adalet, insaniyet prensipleri bunu icabettirir.

2. Köy işleri ele alınırken orada gözönünde bulundurulacak zümre, başta, en başta topraksız işçiler ve hiç işi olmayanlardır. Çünkü en çok muhtaç olanlar onlardır. Sonra küçük arazi sahipleri gelir. Büyük arazi sahiplerine karşı devletin alacağı tavır, sadece ondan ırgatları ve küçük arazi sahiplerini ezmesi bakımından olmalıdır.

3. Şehir işleri ele alınırken de, ilk düşünülmesi icabeden zümre işsizlerdir. İşsizleri ön plâna almayan devlete bugün artık devlet nazarı ile bakılmıyor. Binlerce işsiz yani aç insan dururken karınları şöyle böyle veya fazlasile doyan insanlarla meşgul olmak, haksızlık ve merhametsizliktir. Ne din, ne millet duygusu bunu kabul eder. Memurlardan önce işsizler, esnaftan önce işsizler, küçük ve büyük sanayi erbabından önce işsizler. Başta, en başta onlar. Türkiyede aklıktan kimse ölmemelidir. Bu korkunç bir şeydir. Bunu düşünen insanın uykusu kaçır.

(Devamı 4 üncüde)

Komünizm karşısında yeni bir nizam ideali : V

Eşitlik Dâvâsı

Eşitlik ideal olmazsa, anarşi ve komünizm her şeyi yıkmak için fırsat kollar, vicdanlar şaşırır; heder olan merhamet, yerini kin ile zulme bırakır.

Dr. Nurettin TOPÇU

Komünizm, ekonomik bir eşitlik dâvasıdır. Başkalarıyla eşit olma arzusu, her insanın kalbinde yer bulan bir idealdir. Bu sebepten komünistler, sistemlerinin halk arasında propagandasını, en çok bu temelî müdafaa etmek suretiyle yapıyorlar. Bahusus insanlığımızın sefaleti yanında sırfan madde saltanatı tahtını yükselttikçe, komünistlerin eşitlik ideali, insaflı vicdanlarda daha çok taraftar kazanmaktadır. Ancak komünistler, ilk bakışta pek haklı gözüken bu dâvayı müdafaa ederken, ondan daha kıymetli şeyimizi, hürriyetimizi elimizden alıyolar. Bütün ruhi varlık, irade ve ferdi şahsiyet elimizden gittikten sonra bize başlısanan eşitliğin değeri ne olacak? "İnsan olarak haksızlığa katlanmaktansa, hayvan olarak haklarımızla yaşamak istiyorum,, diyebilir miyiz? Bütün ruhi mülkiyeti feda ederek kazanılan eşitliğin bir ideal olacağına inanmak kabil midir? Komünist tatbikatında eşitlik, bu güne kadar çığnemiş olan amele sınıfının silâhlı bir diktatör sınıf haline gelerek, diğer sınıfları ezmesiyle elde edilen bir neticedir. Şu halde komünizmin eşitlik dâvası, bu dâvayı kabul etmeyen insanlığa karşı kin ile âlemsümül bir harp açtıktan sonra, bu harpte muvaffak olarak, kinin mevzuu olan mülkiyeti ve sınıf farklarını ortadan kaldırmak suretiyle, aynı insanlığı eşitliğe ulaştırmak dâvasıdır. Halbuki kin insan kalbinde dururken, kinin mevzuunu yine kin ile yok etmek teşebbüsünün değersizliği ve âkibetsizliği meydandadır. Asıl dâva, kini öldürmek dâvasıdır. Kin bizde olduktan ve komünistlerin eliyle böylece ateşlendikten sonra, insanlık içinde daima sonsuz haksızlıklar yaratacağını kabul etmek lâzımdır. Bizim kinimiz, bir ruh ve ahlâk dâvasıyla, kendisinin tam karşısı olan dinle yok edilebilir. Ancak cemiyet nizamı, bütün fertlerin aynı olgunluk seviyesine getirilecek şekilde yetişmiş olmalarını bekleyerek, ihmal edilmez; onun kuruluşu uzak istikbale terkedilmez. Ruhumuzdaki olgunlaşmaya ve ferdiyetin verimine karşı gelmeyen yollardan gidilerek, eşitliği azar azar ve ruhlara sindirerek gerçekleştirmeye elverişli bir cemiyet nizamının kurulmasına ihtiyac vardır. Bu nizamda eşitlik, gaye olmadan önce yol ve vasıta olacak; hürriyetimizi yıkmaya değil, yapmaya yarayacak; gökten yere inmeyecek, yerden göğe yükselecek; kılıçlardan sızan kan halinde işlenen bir cinayetin karşılığı olmayacak, topraktan fıskıran filiz gibi terleyen anlıların müjdesi olacaktır.

Her büyük ve sevimli ideale olduğu gibi, eşitliğe ulaşmak içinde iktidarsızlığımızı kabul ederek kılıca baş vuracak yerde, usamp ye'se kapılmak bilmeyen bir emek harcamaktan çekinmemek lâzımdır. Bu çalışmanın bir cephesi ruhi ve ahlâki, diğer cephesi ise içtimai ve hukukidir. Ruh ve ahlâk cephesi, bizim teklif ettiğimiz nizamın ruhu "spiritualiste,, kaynağından doğmaktadır. Hristiyanlık ve ondan daha çok İslâm dini, ortaya koydukları ahlâki esaslarla eşitliği bize telkin etmekte ve onu yıkıcı halleri pek çok yerde müminlere karşı cephe almakla itham etmektedirler. Filhakika her şeyden önce insan olarak; sonra bir ümmet ve hukuki bir cemaat olarak hayranlığımızı çeken İslâm sosyalizmi, yalnız Kur'andaki esasları toplandırdığı takdirde bile, ahlâki bir bağlılık ve hattâ merhamet ahlâkının ötesine geçebilir bütün bir felsefi doktrin teşkil eder mahiyettedir. Bu yazıda bu fikrin üzerinde duracak değiliz.

Eşitlik uğrunda çalışmanın içtimai ve hukuki cephesi, komünizmin ve şahsiyet ifadesi olan suur üstünlüğünden ziyade, fertlerin sayı çoğunluğuna dayanan demokrasilerin yarattığı anarşinin en kuvvetli koruyucu mesuliyete dayanmış bir hukuki nizamı meydana getirmektedir. Değerini evvelki yazılarımızda belirtmeye çalıştığımız bu nizam binasının yapısı eşitlik temelinde dayanmalıdır. Ancak bu nizam, bizdeki ruhi hürriyeti yitirerek değil, bize meşru vazifeler teklif ederek, eşitliği koruyucu olmalıdır.

Sırf maddî ve matematik prensiplere dayanmayarak, ruhi ve ahlâki temellere dayanacak olan bizim istediğimiz eşitlik nasıl gerçekleştirilir?

Matematik eşitlik, bütünü aynı büyüklükte bölümlere ayrılmasıyla elde edilen bir neticedir. Böyle bir eşitliğin, komünistlerin yaptığı gibi, ancak dışardan zorlanarak elde edilmesi, onun maddî karakterini ortaya koyar. Biz böylelikle elde edilen eşit yaşayışın insanlığa saadet getireceğine asla kani değiliz. Her şeyden önce bir ahlâk ideali olarak halka telkin edilen eşitliğin, insanlığın daha hür yaşaması için bir vasıta, bir merdiven olduğunu kabul ediyoruz. Zira insanların bir kısmının diğer kısmına köle gibi yaşaması, ruhi hürriyeti ortadan kaldırırdır. Bir zümreyi esir, öbürünü zalim yapan eşitsizlikten kurtulmak istiyoruz. Böyle bir ahlâk ideali olan eşitliğin gerçekleşmesi nasıl kabil olabilir? Şimdi onu düşünelim.

Bu bir hak ve adalet meselesidir. İçtimai yapının can damarları nerede ise oradan işe başlanarak adım adım hayatın her tarafına eşitliğin yayılması lâzımdır. Bu yayılma için, cemiyet içinde eşitliği bozanlara karşı duyulan kinle değil, eşitliğe muhtaç olanlara karşı duyulan merhametle harekete geçmelidir. Bu sayede anarşist olmak tehlikesinden korunarak nizam yapıcı olmak saadetine erişilir. Eşitliğe muhtaç olan ve bu uğurda hakkını isteyen zümrelerin bu ulvi hakları yerine getirilirken, zaruret olunca, eşitliği bozanların zulmü ile mücadele boynumuzun borcudur. O zaman kifayetsiz otorite, hangi meşru teşkilâtın varlığından doğarsa doğsun, sırf kifayetsizliği, zulüm karşısında yıkılış sebebiyle, o da bir zulümdür. O zaman zulmü yitirmek hakkı tesis edecek otorite Allahın eseri olur. O zaman en şiddetle otoriter devlet, hakkı tesis etmek istedikçe, Allahın iradesini temsil eder. O zaman dâva uğrunda başlar fedası kullara farz olur.

İçtimai yapının hayat merkezleri maddî sahada yollar, manevî sahada ise öğretilerdir. Her şeyden evvel âdil olmak ve eşitliği kurmak

Türkülerin

EVLIYAOĞLU G

Mavi bir duygudur genişler içimde
Gökyüzüne bakarım, bakarım da
Hâtralar bulut bulut uçurur
Yaşın yaşın sürünür kirpiklerime
Bir memleket türküsüyle dolar çiğirim
Maviliğe göğüs göğüs dağıtır beni
Dudağında çiçek açar türküler..
— İstanbul şarkılar şehridir gözüm
İstanbulda işin neydi? demeyin,
İşi neydi bu yayla türküsünün
Benim dudaklarımda
Denize karşı?

İlle bu ayrıksı dağ türküleri.
Bu dağ türkülerinden
Yüreğime cam sakızı damladı
Damladı da beni dağa-taşa bağladı.
Beni bir türkü vurdu
Yaramı türkü bağladı
Başucumda türkülerim ağladı.

Beni bir türkü vurdu
Vurdu da yandı
Düşüm sazın üzerine
Türkülere boyandım,
— Ressam, maceramı çiz resim deyu
Gözlerine gelin türkülerinin
Memesinden memleketim damlasın da gel!
Benden selâm olsun cümle saire
Şair, toprağıma yan şiir deyu
Kalemin türkülere bulansın da gel!

"Di gel, di gel dadaş gel!,,
Türkülerden aşar yolu yaylanın.
Yayla yolu tozar gider
Türküleyin uzar gider.
Bunlar yol türküleri: kağı tekerleğinden.
Bunlar kağı yolcuları: birer türkülük,
Bir kucak yaprak gibi savrulmuşlar yazıya
"Kövenğin yazıları, otluyor kuzuları,,
Bunlar türkü değil anam
"Alnının yazıları,,

Bunlar, yol türküleri: kağı tekerleğinden.
Bunlar, hasret kavuşturan: kamyon dilinden
Bunlar, garip garip tiren penceresinden.
"Kömür gözlüm,, yolculuğun dumanına sürmeli
Türküleri kucak kucak
Toprağından dermeli

— Tut ki Bolu dağındasın
Köroğlu tepesinde,
Bir hey!... çeksen
Döner hey... hey!.. hamle yapar kayalar
"Kayalar, kayalar, sarı kayalar...,,

Ben bir dut dalıyım, beni oyalar
Sarı teli yarama merhem koyalar.
Dokunmayın sarı tele sızıyor aman
Göğsümden türküler sızıyor aman.

Elâzığda "fincanı taştan oyarlar,,
Fincanın içine türkü koyarlar
Bir yudum içmişsin, içerin yanar
Sığmaz gönül yaylalara, deryalar özler
"Gemim deryada kaldı

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.3608

in Dilinden

YAĞLI GÖKHAN

Yelkenim kara gözler,,

*
"Urfa dağlarında gezer bir ceylân,
Gözlerine yağmur iner, yaslanır.
Keklik kanadına kınalanır türküler
Kanadına yağmur iner islanır.

Söz kesip aldı Bursa
Aldı neşeli neşeli

Dedi ki "dağlar meşeli,
Dedi ki "hamamın üçtür kurnası,
Üçünde üç dilber türkü yunası,
Türküler beyaz tene buğda kınası.

*
İndim Anadolu bahçelerine
Türkülerden geçilmez.

Yollarımı seçemezsin gazelden
"Çerden - çöpten yuva kurar türküler,,
Türkülerden geçilse de yigitim
Düğün - dernek köprülerden geçilmez:
Kirişler birer birer çözülür bağlamadan
Düverlerin gıcirtısı duyulmaz türkülerden
"Gelin Ayşem suya düşer kollarını ata ata,,

*
Saçı bölük bölük aman, kız kaçırın türkülerin
Sarı saçlar tınaz tınaz karanlığa savrulur
Atların yelesinde rüzgârlara karışır.
Yollar uzar türküleyin nal seslerine
Dağ!.. dağğğğ!
Dağdan dağa mavzerler,
Kurşunlar çığırışır türkülerimde
Kurşunlar kınalanır düğün gecesî..

*
"Beydağı'na yaslanır,, Malatyada türküler
"Yüksek ayvanlarda bülbüller öter,,
Türküler Antep'te fıstık kokar, nar kokar.
"Şirin nar tane tane,, türkü kokar, yar kokar.

*
"Uyan şahan uyan, gör neler oldu!,,
Mavzer aldı destine, türküler asker oldu
Türküler yedi düvel gâvur ilen boğuştu.
Kılıçlar çekildi oyun mu sandın
Türküler söylendi düğün mü sandın
Al - beyaz dedi saz, gelin mi sandın
Türküyle gidene döner mi sandın.
Türküler sırma sırma al'ın üstüne
Türküler silâh çatmış yolun üstüne.

*
Bunlar dadaş naraları: Doğudan
Bunlar efe türküleri : Batıdan
Altı patlar işitilmez davuldan
Harman dahı türkülerim geliyor
Bunlar efe türküleri, efe türküler.
Şu dağlardan geçmişte.
Soğuk sular içmiş te
Çağhyacak göğüsleri seçmişler.
Söylüyen pehlivan olur silkinir
Silkinir de Kırk pınar'a yekindir.

*
Türkeli'nin gül gül açar türküsü
İçine sindi mi çıkmaz kokusu.
Duy da gör:
Ya Keremsin
Ya Karacaoğlan,
Gözlerin türkü söyler, bakışın türkü
Aşkını güzele yakışın, türkü..

Rusluk ve Komünizm

Komünizm Rusyadaki asıl mahiyetini tamamiyle kaybetmiş, felsefi, içtimai ve iktisadi bir doktrin ve bir sistem halinden çıkarak, Rusluğun ruslaştırma, yayılma ve bütün milletleri imha etme silâhi şekline girmiştir.

Mirza BALA

Sovyetler Birliğinin Komünist partisi teşkilâtına dikkat edildiği zaman Rus emperyalizmi bütün abus çehresi ile karşınıza çıkar. Komünizmi bir Ruslaştırma silâhi olarak kullanan Moskova, vazifesini muvaffakiyetle başarabilmek için, bu parti teşkilâtını tamamiyle Ruslar elinde tutmaya ve Rustan alman komünistlere mes'ul mevkiler vermeye çalışmaktadır. Yalnız Sovyetlerin bütün idaresini elinde tutan merkezi teşkilâtta değil, Sovyetler Birliğine giren ayrı - ayrı Sovyet Cumhuriyetlerinin komünist partilerinde dahi hâkimiyet Rus komünistlerinin elinde bulunuyor.

Vaktiyle, Azerbaycan, Türkistan, Gürcistan, Tataristan, Ukrayna ve Dağıstan komünist partileri doğrudan - doğruya, müstakil birer parti olarak, kominterne girmek ve Rus komünist partisinde birer şube olmaktan kurtulmak istemişlerdi. Yapılan temizlemeler ve idamlar neticesinde bu teşebbüs akim bırakılmıştı. Fakat, bu istek ve teşebbüs zaman - zaman kendisini hissettirdiği için, Moskova, Rustan olmayan komünistleri akalliyet halinde ve daimi Rus kontrolünde tutmak taktiğini tákibe başladı. Esasen Moskova, Rustan olmayan milletlerin komünizmi kat'iyen hazmedemeyeceklerine kanidir. Rusluğun nihilizmine karşı hürriyet, milliyet, mülkiyet ve şahsî teşebbüs gibi kuvvetli medenî an'anelere malik bulunan bu milletlerin komünist partisini "kötü niyetlerle,, ellerine almasından korkan Moskova, ihtilâlden önceki âlâkasızlığı da hesaba katmaktadır.

İhtilâlden önce Rus komünist partisine dahil gayri - Rusların sayısı, hesaba katılmıyacak kadar azdı. 1921 de yapılan parti âzaları sayımına göre, ihtilâlden önceki devirde "Sark milletlerine,, mensup komünistler arasında Türkler 17, Gürcüler 329, Ermeniler 51 kişiden ibaret idi. 1922 de yapılan sayım ise Sovyetler Birliği Komünist partisinde Rusların nisbetini yüzde 72, Ukraynalıları yüzde 88,5, Yahudileri yüzde 20,5, Letonları yüzde 53,2, Gürcüleri yüzde 2, Lehliileri yüzde 5,1, Belorusları yüzde 77,1, olarak gösteriyor, 45-50 milyonluk Türklerin komünistleri ise yüzde bir nisbetinden de az olarak zikrediliyordu.

1932 de Sovyetler Birliği komünist partisi 3.200.000 âzaya malikti ve bunlardan 6000.000-i Rustan olmayan milletlere mensup 34 teşkilâtı temsil ediyorlardı. Rustan olmayan milletlere âit olan bu 34 komünist teşkilâtı içinde de hâkimiyet ve idare makamları Rusların elinde bulunuyordu. Meselâ: Azerbaycan komünist partisinde Azeri Türk komünistleri yüzde 44, Tataristan komünist partisinde Kazan Türkleri yüzde 41, Başkurdistan komünist partisinde Başkurt Türkleri yüzde 22,3 nisbet teşkil etmekte idiler. Nüfuslarının yüzde 80-85 nisbeti Türk olan bu ülkelerde komünistlerin yüzde 77,7, - yüzde 59 nisbetinde Rus olması 34 senelik komünist rejimi için, herhalde müsbet bir netice değildir. Hele genel sekreterlerin hemen her yerde Rustan ibaret olması dikkati çeken bir noktadır.

Dikkat nazarını çeken bir nokta daha var: Azerbaycan, Dağıstan, Adige, İngus, Çeçen, Kabartay, Balkar, Karaçay, ve Asetistan gibi Kafkasya Türk ve müslümanlarına âit komünist teşkilâtları ile Tataristan, Başkurdistan, Altay, Yakutistan ve Türkistan gibi diğer Türk memleketlerinde yerli komünistlerin büyük ekseriyeti namzetler listesinde dir. Bunlar kongre ve toplantılarda rey sahibi olmadıkları için devlet işlerinde aslâ müessir olamıyorlar. Esasen olamazlar da, zira Rustan olmayan her komünist gibi bunların da hemen hepsi câhildir. Çünkü Moskova bu kadroyu en câhil tabakadan intihap etmektedir. Meselâ: Azerbaycan, Dağıstan ve Türkistan komünist partilerinde kendi ana dillerinde bile okuyup yazmayanların sayısı yüzde 56,6 gibi büyük bir nisbetle ifade edilmektedir. Halbuki ahalinin yüzde 75-85 nisbetinde okuyup yazar olduğu iddia edilmektedir. Demek ki, Moskova Rustan olmayan milletlerin münevver kısmından korkmakta, kolayca idare edilebilmek için, en câhil tabakayı tercih etmektedir.

Bu tahhillerden çıkarılacak netice mälumdür: Komünist partisi Sovyetlerde Rus hâkimiyetini ve Rus tahakkümünü temsil eden bir teşkilâttir. Bütün dünyada Rus emperyalizminin tahakkukuna çalışan bu teşkilât, dahilde Rustan olmayan milletleri sür'atle Ruslaştırabilmek için bütün komünist teşkilâtını Rus unsurunun elinde bulundurmağa çalışmaktadır. Komünizmin asıl mahiyeti ne olursa olsun, onu bir Ruslaştırma silâhi olarak kullanmasına itiraz eden Rustan olmayan komünistleri susturmak yolunu tutan Moskova, bu hareketinin asıl komünizm olduğunu da cesaretle iddia etmektedir. İddia ve tatbikatına karşı kimsenin gelemeceğini, gelenlerin de amansız bir surette "temizlemeceğini,, iyi bilen Stalin diyor ki: Milliyet ve Medeniyet bahsinde komünizmin asıl hedefi tek dilli ve tek kültürlü bir Sovyet milleti yaratmaktır. Mahiyet itibarile Sosyalistik ve komünistik olması gereken bu tek kültürün dili de, Staline göre, rusçadan ibaret olmalıdır. Yaşamakta olduğumuz devirde Sovyet dil âlimlerinin vazifesi rusçadan başka olan bütün dillerin "ölümünü,, ve rusça etrafında birleşmelerini, temin edecek yolları hazırlamaktan ibaret olmalıdır. Stalinin "Leninizmin esasları,, adlı eserinden aldığımız yukarıdaki satırlara Molotov sunu da ilâve ediyor ki! Sovyetler Birliğinde sosyalizm tamamen, komünizm de kısmen, tahakkuk etmiş olduğu için, dillerin birleştirilmesine ve "tek dilli kültür,, tezinin tahakkukuna da artık rucu etmek zamanı gelmiştir.

Bu suretle, görüyoruz ki: Komünizm, Rusyada 200-250 milyonluk büyük bir Rus milleti vücuda getirmek için kullanılan emperyalistik bir silâhtan ibarettir. Yani komünizm Rusyada asıl mahiyetini tamamiyle kaybetmiş, felsefi, içtimai ve iktisadi bir doktrin ve bir sistem halinden çıkarak, Rusluğun ruslaştırma, yayılma ve bütün milletleri imha etme silâhi şekline girmiştir. Sovyetler Birliğinin komünist partisinde en kuvvetli muhalefeti Rustan olmayan komünistlerin temsil etmesi de bununla izah edilebilir. Bu muhalefet, bilhassa Rustan olmayan milletlere dayanan Trotskizm hareketinden de yalnız bu maksatla, yani milliyet ve milli mevcudiyeti korumak maksadı ile, istifadeye çalışmıştır.

TOPRAKSIZ KÖYLÜLER ve İSSİZ ŞEHİRLİLER

Şehirde işsizlerden sonra meşgul olunacak zümre... bunları şimdilik bir yana bırakalım. Bunları düşüncecek zaman henüz gelmemiştir. Türkiye'de, henüz köy ve şehir işsizleri meselesi hallolunmamıştır ki bundan sonra yapılacak işleri düşünelim.

Halk Partisi hükümetlerinin bir işsizlik politikası yoktu. O bizim üçüncü, dördüncü dereceye koyduğumuz, hattâ bizim hiçbir zaman akımıza gelecek olan saray, park, heykel, opera ilh. gibi zengin memleketleke has meseleleri ön plana almıştı. Bunların açıklıkta daha mühim olduğuna kani idi. Şimdiye kadar Demokrat Partinin de işsizler meselesi ile ciddi bir şekilde meşgul olduğunu, bunu en mühim, en âcil, en mübrem bir mesele telâkî ettiğini gösteren bir hareketine şahit olmadık. Yalnız Eğitim Bakanı Tefvîk İleri, tahsil meselesinin belki de başında gelen yurt işleri meselesine el attı. Fakat bunu ne dereceye kadar başardı bilmiyoruz. Üniversite ve lise talebeleri arasında aç, yersiz yurtsuz, hasta talebelerin sayısı henüz pek çoktur. Bu dâva halledilmeden diğer meselelere geçilemez. Tefvîk İleri'nin bunu anlayacağı muhakkaktır.

Demokrat Parti liberalizm prensipi ile modern bir devletin en mühim mesuliyetinden kurtulabileceğini zannediyorsa aldanıyor. Liberalizm, herhalde bir memleketi işsiz, hasta ve bedbaht insanları kendi kaderlerine terketmek mânâsına gelmez. Liberalizmi mesuliyetsizlik mânâsında almak pek menfur bir hareket olur. Bizim büyük arazi sahiplerine, büyük tüccarlara, büyük sanayi erbabına hiç bir diyeceğimiz yoktur. Memleketi zarar vermedikleri müddetçe istediklerini kazanabilir, istedikleri gibi yiyebilirler. Devlet, onların faaliyetine kanun dahilinde büyük bir serbestlik verebilir. Fakat bu asla köydeki ve şehirdeki işsiz, aç ve hasta insanlarla meşgul olmamak, onları ölümlerine terketmek mânâsına gelmez. Biz devletin yapacağı işlerin başında, gerçekten, en çok yardıma muhtaç olanların kurtarılması geldiğini düşünürüz. Refah içinde olanlar ihmal olunabilir, hattâ şöyle böyle geçimlerini temin edenler de ihmal olunabilir. Ama hiçbir geçimi olmayan insanlar meselesi, asla ihmale gelmez. Bu mevzuda devletin bir gün dahi gecikmesi merhametsizlik ve insanîyetsizlik olur. Bir cemiyet, kendisine mensup zavallı insanların bakmak mecburiyetindedir. Buna ister dini, ister millî, ister insanî bir gözle bakınız bu böyledir. Pegury'nin dediği gibi içinde tek bir insanın bile aç, sefil bırakıldığı bir cemiyete cemiyet adı bile verilemez. Böyle bir topluluk merhametsiz, hoc-

kâm ve lâkayt insanlardan mürekkep korkuncu bir yığından başka bir şey değildir.

Nuri HİSAR

Kasım Güleki'n Ana Ocağı ROBERT KOLEJ

8 Haziran Cuma günü Hisardaki Amerikan Kolejinde diploma tevzi töreni yapıldı. Bu törene Kolejin Türk müdür yardımcısı ve eski Halk

Partili Hüseyin Pektaş tarafından, C. H. P. nin Genel Sekreteri Kasım Güleک davet edilmişti. Yirmi beş sene evvel Kolejden mezun olan bu zatın törende siyasi bir vazife yapması esasen bekleniyordu. Nitekim bu maksatla Ankaradan gelen Kasım Güleک vazifesini fazlasıyla ifa etti. Öyle ki, inkılaplarını iki cümle ile övdüğü Atatürk'ün adını bir defalık andığı halde, Koleji ve Türk maarifi içinde Koleji kültürünü Türk hürriyet ve irfanının kurucusu gibi göstermekten çekinmedi. Kasım Güleک, inkılaplar yarattık diyen partisinin dünya yüzünde nasıl tanındığını hiç düşünmeden, "Türkiyenin dünyanın her tarafında kazandığı itibarın sebebi, yirmi beş sene içinde başardığımız inkılaplardır", demekten çekinmedi ve Türkün tarihine olan ananevi garazı şöyle ifade etti:

"Geçen yirmi beş sene içinde Türkiye, bir ortaçağ devletinden bir yirminci asır devleti haline geldi.."

BAYRAM

Nuri TARHAN

Bayram mefhumunu maalesef çok kere pek yanlış şekilde tefsir ediyoruz. Manevî duygularımızın, millî karakterimizin bir timsali sayılmak gereken bu insanlık müessesesini aslı hüviyetinden çıkartıp Hodgâm eğlence ve tecessüs hislerimizin bayağı bir âleti yapıyoruz. Niçin? Birçok sebepler var.

Evvelâ kıymetler buhranı içindeyiz. İnançlarımızda tam bir muvazenesizlik hüküm sürüyor. Aynı ailede ana, baba, evlât, torun birbirinden çok başka dünyalarda yaşarken nesiller arasında normal farklar değil fakat anormal uçurumlar bulunurken elbette bir çok içtimai müesseseler gibi bayram'da esas değer ve mânasını kaybedecektir.

Yalnız resmi bayramlar değil, maatteessüf dini bayramlar da bu soysuzlaşma cereyanından kurtulamamıştır. Büyük şehirlerimizde Ramazan ve Kurban bayramları ekseriya biraz daha şatafatlı bir kabul günü derekesine inmedi mi? Bu kutsal günlerin icabettirdiği manevî havadan pek çoğumuz mahrum değil miyiz?

Bilhassa son çeyrek asrın, sadece ismen laik, koyu materyalist terbiye sisteminin bozduğu, yıktığı, mahvettiği genç nesillerin ruhu, şu mahut irtica yaygaraları vesilesiyle dalâlet yolunda mitingler, nümayişler tertip ederek ne kadar derinden zehirlendiğini açıkça göstermedi mi?

Millî bayramlarımızı, uzun yıllar boyunca âdetâ seflere dalkavukluk şeklinde kutladığımızı acı acı itiraf etmek zorundayız. Bayram, bir millî ve insanî muhabbet, feragat, birlik manzarası arz etmezse bayram olmak haysiyetini kaybeder. Çünkü bayram, sırf bir eğlence, gösteri, nutuk, resmigeçit demek değildir. Hazin bir müşahede:

Bu yıl, 19 Mayıs gençlik ve spor bayramında Ankaradaki 19 Mayıs stadyumunda yapılan töreni seyretmek istedik. Elimizdeki numaralı davetiyeye güvenerek muayyen saatte stadın kapısına geldik. Manzara şu idi: Mevcut 4 giriş kapısı polisler ve süngünlü jandarmalarla çevrilmiş.. yüzlerce kişi, ellerinde allı, yeşilli davetiyeler o kapıdan bu kapıya seyr ediyor, her kafadan bir ses çıkıyor.

Küfürler, boğuşmalar, feryatlar, polislerle, teşrifat memurları ile uygunsuz, neticesiz şiddetli çekişmeler, tartışmalar, ağız dalaşları... velhasıl öyle bir cür'ani bir millî bayram günü — halk tabiriyle — tam bir festival... Kim bu yüzlerce kişi? Memur şehri Ankaramın nisbeten aydın tabakası çoğu lise ve üniversite öğrencileri... küçük memurlar, büyük memurlar, subaylar vesaire...

Bittabi bütün bu kalabalık töreni seyredemeden sinirli, üzgün bir halde ellerindeki özel davetiyeleri yırtıp atıp geriye döndü.

Halbuki resmi törenli millî bayramlar, aynı zamanda gayet muntazam bir organizasyon ister. Bunu ihmal etmek, meselâ 30 bin kişilik bir stadyum için en az 50 bin davetiye dağıtmak yahut da davetiyesizleri içeri alıp da davetiyelileri dışarda bırakmak bayram mefhumunu idrak etmemek olur. Bayram törenleri alâkade spor maçları değildir.

Şu mühim hususu da belirtmeden geçemeyeceğiz. 19 Mayıs stadyumlarında kız öğrencilerin malûm cimnastik kıyafetiyle yaptıkları beden hareketleri bilhassa gençler tarafından resmi bayram havasına hiç yakışmayan aşırı bir tecessüsle takip ediliyor. Son ahlak kongresinde de bahis konusu edilen bu nahoş durumun içtimai terbiye ve ahlâk bakımından mahurları olduğunu bilmeyiz söylemeye hacet var mı!... Buna mâni olmak için genç kızlarımızı meselâ salvar giydirmek tekiifi şüphesiz bu devirde ciddiye alınamaz. Ama bunun izalesi için de elbette alınması icabeden başka tedbirler vardır. Bunları arayıp bulmak ve ısrarla tatbik etmek lâzım. Aksi takdirde 19 Mayıs bayramı, gerçek hüviyetine, mânâsına kavuşmadan şimdiki lâubali havasıyla devam edip gidecektir.

Hasılı gerek dini gerek resmi bayramlarımıza lâyık oldukları değeri maalesef veremiyoruz ki bu, fert olarak ta bizdeki ruhi muvazenesizliğin, kıymetler buhranının karakteristik bir delilini teşkil eder.

Türkiye ve Türk tarihi hakkındaki bu hükmün kimin ağzından çıktığını bilmek isterseniz, çehresini iyi tanıdığınız Kasım Güleک'in bu konuşmasında Koleji ve Amerikan kültürüne bağlılığının mahiyetini pek iyi açıklayan şu sözlerini dinleyin. Kendi ifadesinden aynen parçalar alıyoruz: "Robert Koleji bana ana ocağı oldu... Memleketin istipdat devirlerinde bu müessesе hürriyet âleminde açılmış bir kapı gibi idi... Tarihte yeni bir devir açan İstanbul fethi, buradaki hisarların kurulmasıyla tahakkuk yerine girmişti. Aynı şekilde, tarihte chehale karşı yeni bir devir açma cehdine kavuşan Koleji'de bu hisarların arasında kuruldu. Bunun da sembolik bir mânâsı vardır.."

Biz bu mânâyı hemen açıklayalım. 88 yıl evvel burada Koleji'n ilk temelini bizzat kuran Amerikalı Hamelin' bu kültür binasını kurarken, şimdiki Kasım Güleک'e ideal olarak miras kalan aynı sözü söylemişti. Hamelin'in, şehrin Fatih tarafından buradan zapt edildiğini, kendisinin de Türk kültürünü aynı hisarlardan başlamak suretiyle fethedeceğini söylemişti. İşte Kasım Güleک sembolik mânadan bunu kastedebilir. Sözkıçıktır. Kasım Güleک, Amerikalılar tarafından Türk kültürünün fethedilmesi zamanının gelmiş olduğunu anlatmaktadır. Kasım Güleک'in Koleji dışında Türk fikir ve irfan hayatı tanımayısına ve Amerikalılar huzurunda, Tefvîk Fikret'in Amerikan kültürüne bağlılıklarını pek solda bırakan hayranlıklar beyanına, Hamelin'in idealini gerçekleştirme gayretlerine hayretler edecektik. Lâkin bütün bunlara o mahal bırakmadık. Öyle ya Koleji "Ana ocağı", olarak kabul ve ilân eden şahsın daha başka türlü konuşması beklenebilir miydi?

EŞİTLİK DÂVÂSİ

isteyen bir devlet, bütün çocuklarına aynı şartlarla okumak imkânını verebilmeli ve devlet merkezinden memleketin en üera köylerine kadar aynı yolları yaptırmış olmalıdır.

İkinci plânda toprak ve sağlık işleri gelir. Müstahsil olmak isteyen zümreden, kadere bağlanarak ezelde alınla yazılmış gibi gösterip, eşit şartlarla ve eşit şekilde müstahsil olmak imkânlarını almış bir devlet, zulmü hayat sahnesinde hâkim kılmış demektir. Bir millet köylüsünün toprak karşısındaki yokluk denen felâketine lâkayt bir devlet, bu haliyle kendi bünyesinde anarşizme hayat verici olur.

Bunu sağlık dâvası ve bu sahada eşitlik hakkı takip eder. Hastalık insan için ne bir lüks, ne de bir irade meselesidir. O halde neden bir milletin her eşit şekilde tedavi edilmek, bakılmak hakkına ve imkânlarına sahip olmasını? Parası olana itina ederek olmayanlardan yüz çeviren hekimliğin zulmü, akılların alabildiği zulümlerin en büyüğüdür.

Böylece eşitlik, ferdi hürriyetimizin elinden tutarak onu her yükseldiği basamakta takip eden bir ideal oldukça, onunla birlikte hayatımızın her sahasına sokulur. Eşitlik ideali, kendilerinde hakların vazife ve mesuliyet haline gelebildiği insanlarda görülür. Başkalarını yaşatmak için yaşayan ahlâkî varlıklarda barınır. İdealist bir gençlik, işte

bu eşitliği gerçekleştirmek için vicdanlarda ve sosyal yapıda kendisine vazife ve mesuliyet hissesi ayırmış olan gençliktir. Bu işe onlar sosyal yardım teşekkülleriyle başlamalıdır. Garpta bu ulvî vazifeyi Kilise üzerine almış bulunuyor. Bizimkiler cehennemî tasvir ile ömürlerini geçirdiler ve âhiretin başlangıcı olan şu dünya hayatındaki cehennem kurucuları oldular. Bir cemiyete, henüz sokaktaki insanlara bile, otomobile gidenlerinkine eşit bir huzur verilmemiş ve vergileri, zengin malının ihtiyacının dışında kalan fazlasından alınırken fakirlerin ve müstahsillerin en zarurî ihtiyaçlarından koparılıp alınrsa, o cemiyette istenildiği kadar demokrasi çingrakları çalsın, zulüm var, işkence var demektir. Eşitlik ideal olmazsa, anarşi ve komünizm her şeyi yıkmak için fırsat kollar, vicdanlar şaşırır; heder olan merhamet, yerini kin ile zulme bırakır. Eşitlik merhamet dâvasıdır. Malların adetçe sayılıp dağıtılmasıyla değil de, hakların kanun ve vicdanla her birine bağışlanmasıyla eşit durumda olmalarını dilediğimiz varlıklar, hep Allahın sevgili kulu olan insanlardır. O halde bu irademiz de haktır. Zira Hakkin sevgisine dayanmaktadır.

Dr. Nurettin TOPÇU